

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О. Б. Жильцов

«» 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КЕРІВНИКА МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО
КОЛЕКТИВУ

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Спеціальність – 8.02020401 «Музичне мистецтво»

Додаткова спеціалізація «Викладання музичного інструмента»

Освітньо-кваліфікаційний рівень – «магістр»

Інститут мистецтв

2014 – 2015 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

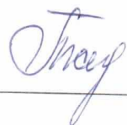
А.О. Таранник

Робоча навчальна програма спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво» додаткової спеціалізації «Викладання музичного інструмента» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Розробник: **Пляченко Тетяна Миколаївна**, доктор педагогічних наук, професор кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв
Протокол від 1 вересня 2014 року № 1.

Завідувач кафедри
інструментально-виконавської майстерності

 Т. М. Пляченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
I. Опис предмета навчальної дисципліни	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни	6
III. Програма навчальної дисципліни	9
Модуль 1 (лекційний)	9
Модуль 2 (практичний)	14
IV. Навчально-методична карта дисципліни	19
V. Завдання для самостійної роботи	20
VI. Індивідуальна навчально-дослідна робота	21
VII. Система поточного та підсумкового контролю	24
VIII. Методи навчання	27
IX. Методичне забезпечення спецкурсу	27
X. Рекомендована література	28
Основна	28
Додаткова	28

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчального спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану галузі знань – 0202 «Мистецтво», спеціальності – 8.02020401 «Музичне мистецтво»; рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра»; Наказу МОН України від 09.07.2009 р. № 642 про кредитно-модульну систему організації навчального процесу.

У програмі визначено: 1) обсяг знань, які мають опанувати студенти у процесі вивчення дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми ОКР «магістр»; 2) групи компетенцій, необхідних для роботи з навчальними студентськими та аматорськими учнівськими музично-інструментальними колективами, визначених в освітньо-кваліфікаційній характеристиці ОКР «магістр»; 3) розподіл навчального матеріалу за модулями (змістовими модулями) та академічного часу для його засвоєння; 4) форми й види навчальної діяльності студентів у процесі засвоєння навчального спецкурсу; 5) необхідне методичне забезпечення та систему оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета викладання дисципліни – опанування студентами професійних компетенцій керівника музично-інструментального колективу.

Завдання вивчення дисципліни:

- сформувати у студентів систему науково-педагогічних знань, необхідних для роботи з музично-інструментальними колективами;
- розкрити наукові засади професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу;
- ознайомити майбутніх викладачів музичного мистецтва із змістом та структурою професійної діяльності керівника й диригента оркестру (інструментального ансамблю);
- виявити специфіку роботи керівника професійного, аматорського і навчального музично-інструментального колективу;
- стимулювати самостійну пошуково-творчу роботу студентів у процесі виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Міждисциплінарний взаємозв'язок. Засвоєння студентами спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: оркестровий клас; диригування; основний музичний інструмент; додатковий музичний інструмент; інструментознавство та основи інструментування; сучасна музика; теорія музичної освіти.

Навчальні вимоги зі спецкурсу полягають в опануванні студентами професійних **компетенцій**:

- *науково-педагогічних* (знання сутності музично-інструментального колективу як соціально-педагогічної системи; знання наукових основ професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу);
- *мистецтвознавчих* (знання теоретичних основ колективно-інструментального виконавства; знання репертуару професійних, аматорських і навчальних оркестрів та ансамблів);
- *методичних* (володіння методикою репетиційної роботи з музично-інструментальним колективом, методами роботи диригента над оркестровою партитурою);
- *діяльнісних* (набуття досвіду роботи з музично-інструментальним колективом);
- *дослідницьких* (опанування дослідницьких умінь у процесі виконання індивідуального навчально-дослідного завдання).

На вивчення спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» відведено 144 години, з них: 24 год. лекційних занять, 24 год. – практичних, 8 год. індивідуальної роботи, 8 год. – модульний контроль, 80 год. – самостійна робота студентів. Вивчення навчального спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО КОЛЕКТИВУ»

Курс: підготовка магістрів	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 Кількість модулів: 2 Кількість змістових модулів: 6 Загальна кількість годин: 144 Кількість годин на тиждень: 4	Шифр та назва галузі знань: 0202 «Мистецтво» Шифр та назва спеціальності: 8.02020401 «Музичне мистецтво» Освітньо- кваліфікаційний рівень: «магістр»	<i>Спецкурс</i> Рік підготовки: I Семестри: I Аудиторні заняття: 56 годин : лекції – 24 год.; практичні – 24 год.; індивідуальна робота – 8 год.; модульний контроль – 8 год. Самостійна робота: 80 год. Форма контролю: ПМК (залік)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО КОЛЕКТИВУ»

МОДУЛЬ 1 – ЛЕКЦІЙНИЙ								
№ теми	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1								
Фахові вимоги до керівника музично-інструментального колективу								
1.1	Музично-інструментальний колектив як соціально-педагогічна система	4	2	2			2	
1.2	Вимоги до керівника музично-інструментального колективу як педагога й диригента	4	2	2			2	
1.3	Професійно-педагогічні компетенції керівника музично-інструментального колективу	4	2	2			2	
1.4	Особистісні й функціональні компетенції керівника музично-інструментального колективу	4	2	2			2	
Разом		16	8	8			8	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2								
Наукові засади професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу								
2.1	Сутність і зміст поняття «діяльність». Форми діяльності	4	2	2			2	
2.2	Структура процесу діяльності. Види діяльності	4	2	2			2	
2.3	Особливості музично-педагогічної та художньо-творчої діяльності	4	2	2			2	
2.4	Мистецтвознавчі основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу	4	2	2			2	
Разом		16	8	8			8	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3								
Структура діяльності керівника музично-інструментального колективу								
3.1	Структура діяльності керівника музично-інструментального колективу (цілі, завдання, предмет, умови, форми, види, засоби, способи, результати).	4	2	2			2	
3.2	Проективно-конструктивна та аналітико-синтетична діяльність керівника музично-інструментального колективу	4	2	2			2	
3.3	Організаційно-педагогічна діяльність керівника музично-інструментального колективу	4	2	2			2	
3.4	Концертно-виконавська діяльність керівника музично-інструментального колективу	4	2	2			2	
МКР за темами лекційного модуля		4						4
Разом		20	8	8			8	4
МОДУЛЬ 2 – ПРАКТИЧНИЙ								
№ теми	Назви практичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1								
Моделювання діяльності керівника професійного оркестру, інструментального ансамблю								
1.1	Проектування роботи професійного оркестру (ансамблю). Планування роботи керівника-диригента	4	2		2		2	
1.2	Робота диригента над партитурою оркестрового твору	6	2		2		4	
1.3	Моделювання репетиційного процесу професійного музично-інструментального колективу	4	2		2		2	
1.4	Моделювання сценічної діяльності керівника професійного оркестру	4	2		2		2	
Разом		18	8		8		10	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2								
Моделювання діяльності керівника аматорського музично-інструментального колективу								
2.1	Планування роботи та формування виконавського складу аматорського оркестру (ансамблю).	4	2		2		2	
2.2	Формування репертуару та специфіка адаптації партитур для аматорського музично-інструментального колективу	6	2		2		4	
2.3	Засвоєння основ нотної грамоти та навчання гри на оркестрових інструментах в аматорському колективі	4	2		2		2	
2.4	Моделювання репетиційного процесу аматорського музично-інструментального колективу	4	2		2		2	
Разом		18	8		8		10	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3								
Моделювання діяльності керівника навчального музично-інструментального колективу								
3.1	Складання навчальної програми та формування репертуару студентського (учнівського) оркестру	4	2		2		2	
3.2	Проектування педагогічних ситуацій у навчальному музично-інструментальному колективі	4	2		2		2	
3.3	Моделювання педагогічної діяльності керівника навчального оркестру (ансамблю)	6	2		2		4	
3.4	Підготовка навчального музично-інструментального колективу до концертного виступу	4	2		2		2	
МКР за темами практичного модуля		4						4
ІНДЗ		34	8			8	26	
Разом		56	16		8	8	36	4
Усього за семестр		144	56	24	24	8	80	8

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО КОЛЕКТИВУ»

МОДУЛЬ 1 (ЛЕКЦІЙНИЙ)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Фахові вимоги до керівника музично-інструментального колективу

Тема 1.1 (2 год.). Музично-інструментальний колектив як соціально-педагогічна система. Специфіка оркестрового та ансамблевого виконавства (І. Барсова, Г. Благодатов, Н. Дика, Р. Давидян, Ю. Лошков, І. Польська, Л. Раабен, Д. Рогаль-Левицький, Л. Сидельников та ін.). Музично-інструментальний колектив як одна з форм навчання майбутніх учителів музики в системі вищої педагогічної освіти та виховання учнів у системі загальної мистецької освіти; як окрема соціально-педагогічна система, що виконує певні функції, розвивається за своїми законами, відзначається специфічними формами організації та принципами діяльності, має чітку організаційно-функціональну структуру. Професійні оркестри та ансамблі. Аматорські музично-інструментальні колективи. Навчальні оркестри та ансамблі. Кількісний та якісний склад музично-інструментальних колективів.

Тема 1.2 (2 год.). Вимоги до керівника музично-інструментального колективу як педагога й диригента. Концептуальні положення у сфері формування особистості вчителя та вимоги до його професійної діяльності (О. Абдулліна, Ф. Гоноболін, Н. Кузьміна, А. Маркова, О. Мороз, В. Сластьонін, О. Щербаков та ін.). Філософські, психологічні й соціально-педагогічні основи формування, розвитку і становлення особистості сучасного педагога (В. Андрущенко, І. Бех, Н. Гузій, І. Зязюн, В. Кремень, С. Максименко, В. Огнев'юк, В. Орлов, С. Сисоєва, І. Табачек та ін.). Специфіка фахової діяльності вчителя музики (Л. Арчажникова, О. Олексюк, В. Орлов, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова та ін.). Особистість диригента оркестрового колективу та специфіка його фахової діяльності. Процес диригування. Психологічні особливості диригування. Вимоги до особистості диригента оркестрового колективу (наявність волі, творчої фантазії, виконавських, педагогічних і організаторських здібностей, ініціативність, наполегливість, дисциплінованість) та специфіку його діяльності (Г. Берліоз, Р. Вагнер, Ф. Вейнгартнер, Л. Гінзбург, М. Канерштейн, М. Колесса, А. Лазер, Г. Макаренко, І. Мусін, Ш. Мюнш, А. Пазовський та ін.).

Тема 1.3 (2 год.). Професійно-педагогічні компетенції керівника музично-інструментального колективу. Аксіологічна настанова (позитивне

ставлення до професійної діяльності та зацікавленість у її здійсненні; усвідомлення естетичної цінності і виховних функцій музичного мистецтва; орієнтація на ідеальну модель фахівця; єдність інтелектуальної, естетичної і духовної сфер діяльності; сформованість загальної культури; бажання і готовність формувати означені якості в учасників колективу). Фахові знання (філософсько-естетичні, соціолого-педагогічні, психологічні, музикознавчі, методичні, технологічні), необхідні для роботи з музично-інструментальними колективами. Спеціальні навички (музично-аналітичні, слухові, інструментальні, диригентські, комплексного виконавства, інструментування, комп'ютерного аранжування та звукозапису, роботи із звукопідсилювальною апаратурою, сценічної діяльності), що забезпечують успішність роботи керівника-диригента. Уміння (організаційні, проєктивні, конструктивні, педагогічні, музично-виконавські, музично-творчі, аналітичні, дослідницькі), необхідні керівникові музично-інструментального колективу для здійснення професійної діяльності. Володіння методикою роботи з музично-інструментальними колективами (методика організаційної, навчальної, виховної, репетиційної та концертно-виконавської роботи).

Тема 1.4 (2 год.). Особистісні й функціональні компетенції керівника музично-інструментального колективу. Особистісні якості (комунікативність, наполегливість, організованість, вимогливість, доброзичливість, толерантність, емпатійність, артистичність). Індивідуальні психологічні особливості (творча уява, експресивність та емоційність, інтуїція, миттєва реакція, воля, сугестивність). Здібності (організаторські, комунікативні, конструктивні, музичні, творчі, дидактичні, виховні, дослідницькі). Стиль роботи (мажорно-оптимістичний, демократичний, опікунський – в педагогічному спілкуванні; авторитарний – у керуванні процесом виконання оркестрового твору й дотриманні творчого задуму композитора). Творчий імідж (зовнішній вигляд, сценічний образ, виконавська манера, стиль спілкування з колегами, стиль спілкування з колективом та окремими його учасниками, володіння комунікативними засобами, методами і прийомами). Функціональні компетенції: досвід роботи з оркестром, ансамблем (реалізація набутих за час навчання умінь; застосування навичок самоосвіти й самоорганізації; досвід співпраці; наявність власної позиції); функціональна спроможність (здатність виконувати функції – організаційну, педагогічну, комунікативну, координаційну, інтерпретаційну); володіння різними видами діяльності; здатність до рефлексії та самокоригування; аналіз, оцінювання та коригування дій учасників музично-інструментального колективу.

Основні поняття змістового модуля 1: музично-інструментальний колектив; оркестрове виконавство; ансамблеве виконавство; керівник музично-інструментального колективу; диригент оркестру; особистісні якості; професійно-педагогічні й функціональні компетенції керівника музично-інструментального колективу.

Література основна: [5; 7; 8; 9; 12; 17].

Література додаткова: [21; 25; 27; 33; 34; 35; 39; 41; 44; 47; 52; 56; 107].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Наукові засади діяльності керівника музично-інструментального колективу

Тема 2.1 (2 год.). Сутність і зміст поняття «діяльність». Форми діяльності. Наукові дефініції поняття «діяльність». Філософський, психологічний, соціально-педагогічний і мистецтвознавчий аспекти процесу діяльності. Складові діяльності, що їх виокремлюють представники різних галузей науки, – мета, засіб, результат і форма самого процесу діяльності (у філософії); дії та операції, які співвідносяться з потребами, мотивами й цілями (у психології); суб'єкт (з його потребами), мета, засоби реалізації мети й результат діяльності (у педагогіці). Різні форми діяльності. Практична діяльність (об'єктивна, субстанціональна, матеріально-предметна). Теоретична діяльність (оперування ідеальними об'єктами, розкриття їхньої сутності, створення прогностичного образу, ідеальної моделі тощо). Залежність успішності діяльності людини від цільової настанови, здатності до творчості, природних задатків, спеціальних здібностей, таланту й рівня сформованості необхідних для її здійснення знань, навичок, умінь.

Тема 2.2 (2 год.). Структура процесу діяльності. Види діяльності. Основні складові процесу діяльності, їхнє значення і детермінованість. Макроструктура діяльності (за О. Леонтьєвим): окремі діяльності (визначаються за критеріями відмінності мотивів, що спонукають до них); дії (процеси, що підпорядковуються свідомим цілям); операції (які безпосередньо залежать від умов досягнення конкретної мети). Творчість як продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні й духовні цінності суспільного значення. Форми творчої діяльності: уявлення (процес створення індивідом наочних образів, внутрішня активність, за допомогою якої він здійснює випереджувальне відображення дійсності); фантазія (мрії, мимовільні уявлення, що надають пізнавальному процесу різні смислові відтінки); інтуїція (пізнання істини шляхом її прямого передбачення

без обґрунтування за допомогою доказів). Педагогічна творчість. Творча діяльність керівника музично-інструментального колективу.

Тема 2.3 (2 год.). Особливості музично-педагогічної та художньо-творчої діяльності. Знання, навички, уміння, досвід, рівень розвитку професійно значущих особистісних якостей, когнітивних функцій, комунікативних умінь учителя як психологічні утворення суб'єктивного досвіду, що слугують основоположними «знаряддями» праці музичного педагога. Музично-педагогічна діяльність керівника аматорського та навчального оркестру (ансамблю), окремі види діяльності, що її складають (організаційна, педагогічна, музично-виконавська, культурно-освітня). Звукове втілення музичного твору як продукт спільної діяльності педагога-диригента й учнів-оркестрантів. Чинники, що впливають на успішність художньо-творчої діяльності: природні задатки (природжені анатомо-фізіологічні передумови розвитку здібностей); спеціальні здібності (індивідуально-психологічні особливості особистості, які зумовлюють успішність діяльності і визначають відмінність в оволодінні необхідними для її здійснення знаннями, уміннями й навичками); талант (сукупність здібностей, яка дозволяє отримати продукт діяльності, що відрізняється оригінальністю й новизною, високою досконалістю й суспільною значущістю); геніальність (високий ступінь розвитку таланту, що дозволяє здійснити принципові зрушення у тій чи тій сфері творчості).

Тема 2.4 (2 год.). Мистецтвознавчі основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу. Особливості спілкування диригента з оркестром. Комунікативна та інтерпретаторська функції керівника оркестрового колективу. Значення організаційної та управлінської діяльності керівника-диригента. Знання диригентом специфіки оркестрового й ансамблевого виконавства, основ інструментознавства. Знання оркестрового репертуару різних жанрів і стилів. Володіння технікою оркестрового диригування. Читання оркестрових партитур за фортепіано. Володіння технологією адаптації партитури для певного складу виконавців (обробка, аранжування, інструментування, перекладення). Наявність фахово необхідних рис особистості (воля, наполегливість, працездатність, миттєва реакція, темпераментність, емоційність, комунікабельність, доброзичливість, артистичність тощо). Володіння методикою роботи з оркестром.

Основні поняття змістового модуля 2: діяльність; структура діяльності; види діяльності; форми діяльності; музично-педагогічна діяльність; художньо-творча діяльність.

Література основна: [3; 7; 8; 17].

Література додаткова: [20; 21; 81; 82; 86; 93; 104; 111; 120; 122; 123].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Структура діяльності керівника музично-інструментального колективу

Тема 3.1 (2 год.). Структура діяльності керівника музично-інструментального колективу. Структура діяльності керівника музично-інструментального колективу як система дій і операцій (внутрішніх – проєктивно-конструктивних, аналітико-синтетичних; зовнішніх – організаційно-педагогічних, концертно-виконавських), спрямованих на предмет діяльності (навчання, виховання й розвиток учасників колективу засобами колективно-інструментального музикування) задля досягнення поставлених цілей (розвиток музичних здібностей та виховання морально-духовних якостей учасників у процесі творчої самореалізації,) в певних умовах у процесі творчої взаємодії з колективним суб'єктом (оркестром, ансамблем) засобами педагогічної техніки і музично-виконавських прийомів, результатом чого є певний рівень розвитку суб'єктів діяльності (учасників та керівника колективу).

Тема 3.2 (2 год.). Проєктивно-конструктивна та аналітико-синтетична діяльність керівника музично-інструментального колективу. Проєктивно-конструктивна діяльність: проєктування ідеальної моделі оркестру чи ансамблю; планування роботи колективу; проєктування концертно-виконавської і культурно-освітньої роботи колективу; розроблення власної методичної системи; конструювання репертуару, добір технічного матеріалу; проєктування етапів репетиційної роботи над музичним твором тощо. Аналітико-синтетична діяльність: історико-стильовий аналіз твору; музично-теоретичний аналіз партитури; інтерпретація й адаптація музичних творів для певного складу виконавців; технічно-виконавський аналіз оркестрових та ансамблевих партій; диригентський аналіз адаптованої партитури; аналіз та оцінка діяльності колективу; самоаналіз, самооцінка та самокоригування керівником власних дій.

Тема 3.3 (2 год.). Організаційно-педагогічна діяльність керівника музично-інструментального колективу. Організація колективу, формування його виконавського складу. Придбання інструментарію та костюмів тощо. Організація та проведення індивідуальних занять з опанування навичок гри на оркестрових інструментах (засвоєння основ нотної грамоти; систематичний і послідовний розвиток індивідуальних музично-

виконавських умінь кожного учасника колективу тощо). Забезпечення музичного розвитку учасників колективу на заняттях окремих груп оркестру (формування ансамблевих навичок; дотримання єдиних аплікатурних прийомів, штрихів і тембрового забарвлення у виконавців однієї партії). Організація та здійснення музично-творчого процесу на зведених репетиціях колективу (виховання елементарної і творчої дисципліни; формування оркестрової звучності, робота над динамікою, агогікою, художнім образом тощо).

Тема 3.4 (2 год.). Концертно-виконавська діяльність керівника музично-інструментального колективу. Підготовка і проведення звітних концертів, тематичних вечорів. Участь колективу в різноманітних оглядах-конкурсах, фестивалях і культурно-освітніх заходах. Власна музично-виконавська діяльність керівника (сольне концертне виконання музичних творів на певному інструменті; гра в ансамблі; підготовка оригінальних концертних номерів; участь у професійних ансамблях і оркестрах; диригентська діяльність тощо).

Основні поняття змістового модуля 3: структура діяльності керівника музично-інструментального колективу; проективно-конструктивна діяльність; аналітико-синтетична діяльність; організаційно-педагогічна діяльність; концертно-виконавська діяльність.

Література основна: [8; 12; 13; 16].

Література додаткова: [20; 21; 30; 34; 43; 46; 47; 48; 53; 64; 69; 81; 85; 112; 115; 118].

МОДУЛЬ 2 (ПРАКТИЧНИЙ)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Моделювання діяльності керівника професійного оркестру, інструментального ансамблю

Тема 1.1 (2 год.). Робота студентів над проектуванням ідеальної моделі оркестру чи ансамблю, яка слугуватиме орієнтиром спільної діяльності диригента й виконавців. складання орієнтовних планів навчальної роботи в колективі (складання календарного плану, розроблення навчальної програми колективу). Проектування концертно-виконавської і культурно-освітньої роботи колективу. Розроблення методичної системи роботи з колективом (мета, завдання, принципи, зміст, форми, методи, прийоми, засоби тощо). Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 1.2 (2 год.). Засвоєння студентами принципів формування репертуару для професійного оркестру (добір і систематизація музичних творів для концертно-виконавської діяльності колективу; дотримання структури навчального репертуару – твори великої форми, п'єси, акомпанементи тощо). Визначення етапів роботи диригента над партитурою оркестрового твору (теоретичний аналіз партитури, визначення оркестрових труднощів; інтерпретація й адаптація музичних твору для певного складу виконавців засобами обробки, аранжування, перекладення, інструментування з урахуванням рівня інструментально-виконавської підготовки виконавців; диригентський аналіз адаптованої партитури в жестах). Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 1.3 (2 год.). Проектування студентами етапів репетиційної роботи над музичним твором, визначення доцільних форм і методів засвоєння оркестрантами репертуару. Розподіл репетиційного часу. Засвоєння правил підготовки та проведення репетиції професійного оркестру. Розподіл організаційних функцій у колективі (староста, концертмейстер оркестру, концертмейстери оркестрових груп, бібліотекарі та ін.). Моделювання репетиційної роботи керівника-диригента (вербальні навички, диригентський жест, навички комплексного виконавства, розподіл уваги тощо). Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 1.4 (2 год.). Моделювання студентами сценічної діяльності керівника професійного оркестру, ансамблю. Проектування власних дій як диригента-виконавця. Засвоєння правил та відпрацювання навичок руху по сцені. Формування власного іміджу (сценічний одяг, аксесуари, зачіска; манера тримати диригентську паличку; диригентська постава та ефектність жестів тощо). Відпрацювання навичок розподілу уваги на сцені (контроль за власною поведінкою; урахування акустичних умов та освітлення сцени; слуховий аналіз звучання оркестру; реагування на реакцію публіки тощо). Педагогічний аналіз практичного заняття.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Моделювання діяльності керівника аматорського музично-інструментального колективу

Тема 2.1 (2 год.). Визначення студентами мети і завдань діяльності аматорського музично-інструментального колективу, умов і специфіки його діяльності. Засвоєння принципів формування складу виконавців (повний, неповний склад інструментів; рівень підготовленості учасників колективу; різновіковий склад оркестрантів тощо). Планування роботи аматорського

оркестру (ансамблю) залежно від умов діяльності та виконавських можливостей учасників колективу. Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 2.2 (2 год.). Формування в студентів практичних навичок добору репертуарних творів для аматорського колективу. Урахування рівня музично-теоретичних знань та інструментально-виконавських умінь оркестрантів-аматорів. специфіка адаптації партитур для аматорського музично-інструментального колективу. Особливості добору репертуару для дитячого аматорського оркестру (ансамблю). Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 2.3 (2 год.). Моделювання студентами процесу навчання нотної грамоти учасників аматорських колективів. Розроблення та застосування на практичних заняттях карток з диференційованими музично-теоретичними завданнями для учасників оркестру з різним рівнем музичної підготовки. Відпрацювання методів засвоєння основ нотної грамоти в процесі навчання гри на оркестрових інструментах. Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 2.4 (2 год.). Моделювання студентами репетиційного процесу аматорського музично-інструментального колективу. Дотримання плану роботи на твором (творами). Розподіл репетиційного часу. Закріплення навичок репетиційної техніки, які застосовують керівники аматорських колективів (одночасна гра з елементами диригування головою; поєднання диригування з шумовими прийомами та вокалізацією тощо). Методи підготовки музикантів аматорів до концертного виступу (розподіл уваги, зосередженість, вольова концентрація, швидке реагування на нові умови діяльності оркестру тощо). Педагогічний аналіз практичного заняття.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Моделювання діяльності керівника навчального музично-інструментального колективу

Тема 3.1 (2 год.). Формування в студентів навичок складання навчальної програми з оркестрового та ансамблевого класу. Аналіз програм з оркестрово-ансамблевих дисциплін для інститутів і факультетів мистецтв. Виявлення структури і змісту основних розділів програм. Засвоєння принципу розподілу навчальних годин у семестрах. Формування змістових модулів відповідно до навчального плану тощо. Визначення структури репертуару студентського музично-інструментального колективу (твори великої форми, п'єси, супроводи до вокально-хорових та інструментальних творів). Засвоєння студентами специфіки складання навчальних програм з оркестрового класу для шкіл мистецтв і педагогічних коледжів.

Відпрацювання навичок добору репертуару для учнівського навчального оркестру (інструментального ансамблю). Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 3.2 (2 год.). Проектування студентами педагогічних ситуацій, що мають місце у навчальному музично-інструментальному колективі, їх детальний аналіз, виокремлення ключових моментів та розподіл функцій учасників ділової гри. Створення конкретних ситуацій (педагогічних, музично-виконавських). Розігрування ролей учасників колективу (учнів, студентів). Різні варіанти розв'язання створених ситуацій. Педагогічний аналіз практичного заняття.

Тема 3.3 (2 год.). Моделювання педагогічної діяльності керівника навчального оркестру (ансамблю). Імітація діяльності керівника колективу (підготовка колективу і приміщення до проведення заняття, проведення фрагментів заняття навчального оркестру, підведення підсумків заняття, аналіз роботи окремих оркестрантів та колективу в цілому). Самоаналіз студентами своїх педагогічних і музично-виконавських дій. Аналіз викладачем проведеного практичного заняття.

Тема 3.4 (2 год.). Засвоєння студентами принципів підготовки навчального музично-інструментального колективу до концертного виступу. Розподіл обов'язків між учнями (студентами) для складання і перевезення музичних інструментів, пюпітрів, костюмів тощо. Відпрацювання правил поведінки оркестрантів у гримерних кімнатах і за кулісами. Моделювання концертних ситуацій та різних варіантів сценічної поведінки оркестрантів і диригента. Самоаналіз студентами своїх педагогічних і музично-виконавських дій. Аналіз викладачем проведеного практичного заняття.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

(8 годин)

Індивідуальна робота викладача зі студентами групи (підгрупи) над виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання. Визначення актуальних для педагогічної науки і мистецтвознавства напрямів наукових досліджень.

1. Робота зі студентом над обранням теми навчально-дослідного завдання. Допомога у формулюванні його мети і завдань. Рекомендації щодо опрацювання науково-методичної і мистецтвознавчої літератури.

2. Допомога студентові у визначенні методів і засобів наукового пошуку. Визначення програми й методики дослідження. Рекомендації щодо опрацювання науково-методичної і мистецтвознавчої літератури.

3. Перевірка стану виконання студентом індивідуального навчально-дослідного завдання. Рекомендації щодо оформлення результатів ІНДЗ. Оцінювання ІНДЗ.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

(80 годин)

1. Самостійне опрацювання студентами рекомендованої викладачем науково-методичної і музикознавчої літератури з теорії та методики оркестрового й ансамблевого виконавства. Вивчення специфіки професійного та аматорського музикування. Виявлення спільних рис діяльності керівників таких колективів. Вивчення методики роботи з навчальними музично-інструментальними колективами (форми, методи, прийоми тощо). Аналіз та узагальнення студентами теоретичних і методичних положень у сфері оркестрового й ансамблевого виконавства. Підготовка студента до проведення практичних занять зі спецкурсу.

2. Самостійний добір і систематизація студентами репертуару, який можна застосовувати в роботі з аматорськими та навчальними оркестрами (інструментальними ансамблями). Специфіка добору творів великої форми для аматорських колективів (перекладення фрагментів). Складання репертуарного списку творів великої форми для навчального учнівського оркестру (симфонії, інструментальні концерти, сюїти, варіації тощо). Оригінальні оркестрові п'єси та перекладення для різних інструментальних складів. Супроводи до вокально-хорових та інструментальних творів. Складання навчально-допоміжного матеріалу (гами вправи, етюди), придатного для роботи з музично-інструментальними колективами (професійними, аматорськими, навчальними). Підготовка педагогічного репертуару для проведення практичних занять зі спецкурсу.

3. Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) з певного аспекту професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу. Вибір студентом теми дослідження, формулювання мети і завдань дослідної роботи, визначення основних напрямів роботи. Аналіз стану дослідженості проблеми та рівень її висвітлення у науково-методичній і мистецтвознавчій літературі. Складання плану роботи. Визначення її обсягу за змісту розділів. Формулювання висновків. Оформлення бібліографічного списку й додатків. Підготовка до захисту ІНДЗ під час підсумкового модульного контролю (заліку).

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№№ тем	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	бали
1.	Самостійне опрацювання студентами літератури з теорії оркестрового й ансамблевого виконавства	8	9, 10, 12, 13, 25, 26, 27, 39, 44, 51, 54, 106	Контроль на індивідуальному занятті	5
2.	Спостереження та аналіз професійної діяльності диригента професійного оркестру (ансамблю)	8	3, 16, 34, 35, 42, 47, 56, 59, 70, 72, 85, 90	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
3.	Спостереження та аналіз діяльності керівника аматорського музично-інструментального колективу	8	1, 4, 5, 14, 24, 28, 30, 65, 71, 73, 125	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
4.	Спостереження та аналіз роботи керівників навчальних оркестрів і ансамблів	8	2, 6, 7, 8, 13, 15, 41, 43, 51, 53, 110, 119, 121	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
5.	Добір і систематизація концертного репертуару (твори великої форми, п'єси, акомпанементи) для аматорського оркестру	8	1, 4, 5, 14, 24, 28, 30, 65, 71, 73, 88, 125	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
6.	Формування репертуару та допоміжного матеріалу (гами, вправи, етюди) для навчального оркестру	6	2, 7, 8, 41, 48, 62, 89, 106, 99, 100	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
7.	Відпрацювання студентом практичних навичок і прийомів роботи з музично-інструментальним колективом	8	6, 7, 8, 12, 13, 14, 15	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
8.	Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання (формулювання категоріального апарату)	6	8, 17, 58, 75, 85, 86, 88, 96, 101, 114, 115, 121, 123	Контроль на індивідуальному занятті	5
9.	Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання (робота над основним змістом ІНДЗ)	12	1 – 125	Контроль на індивідуальному занятті	5
10.	Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання (оформлення результатів ІНДЗ)	8	8, 17, 58, 75, 85, 86, 88, 96, 101, 114, 115, 121, 123	Контроль на індивідуальному занятті	5
	Усього	80 год.			50 балів

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(індивідуальне навчально-дослідне завдання)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістра, результати якої використовуються в процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Виконання магістрантами ІНДЗ завершується прилюдним захистом (презентацією) навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) зі спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» – це вид науково-дослідної роботи (реферат) студента ОКР «магістр», який містить елементи дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: поглиблене вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення та практичне застосування його вихідних положень у самостійній навчально-пізнавальній діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих під час лекційних, семінарських (практичних) та індивідуальних занять та охоплює частину навчального матеріалу.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання завдання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25 – 30	Відмінно
Достатній	16 – 24	Добре
Середній	10 – 15	Задовільно
Низький	0 – 9	Незадовільно

Сума балів, отриманих за ІНДЗ, ураховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу».

Критерії оцінювання ІНДЗ
(навчально-дослідного завдання у вигляді реферату)

Бали	Критерії оцінювання реферату
25 – 30 балів	Робота самостійна, творча. Зміст і форма реферату відповідає плану. У рефераті витримана пропорційність частин. Матеріал викладений логічно й послідовно. Спостерігається термінологічна чіткість. Відсутні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді (риторичні уміння; уміння тримати тезу та розгортати її у відповідності до рамок доповіді; уміння визначати особисту позицію; уміння тримати контакт із аудиторією; правильність мови).
16 – 24 бали	Простежується творчий підхід до виконання реферату. Матеріал викладений послідовно, відповідає плану. Інколи простежується порушення логіки. Структура відповідає формі реферату. Наявні незначні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Виявляє достатньо умінь усної доповіді.
10 – 15 балів	Простежується спроба підійти до написання реферату самостійно й творчо. Однак план реферату недосконалий, у ньому спостерігається змішування цільових установок. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, установлювати співвідношення між частинами. Наявні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. У оформленні є деякі недоліки. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, але висловлює свої думки недостатньо аргументовано. Виявляє лише окремі уміння усної доповіді.

0 – 9 балів	Реферат написаний на швидку, тему розкрито фрагментарно, матеріал відзначається компіляцією. План відсутній або не відповідає змістові й формі. Тема не розкрита. При захисті студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Наявні грубі фактичні й мовленнєві помилки.
-------------	--

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ (ІНДЗ)

1. Оркестрове виконавство як вид фахової підготовки музичного педагога.
2. Особливості ансамблевого музикування у позанавчальній діяльності майбутніх учителів музики.
3. Діяльність видатних диригентів ХХ століття як предмет наукового дослідження.
4. Специфіка професійної діяльності диригента оперного театру.
5. Основи поліфункціональної діяльності диригента професійного оркестру.
6. Особливості фахової діяльності диригента духового оркестру.
7. Камерний оркестр у системі вищої освіти.
8. Структура діяльності диригента симфонічного оркестру.
9. Диригентський аналіз оркестрової партитури.
10. Специфіка репетиційної роботи диригента професійного оркестру.
11. Художньо-творча діяльність керівника навчального музично-інструментального колективу.
12. Перекладення як метод адаптації оркестрової партитури.
13. Фахові вимоги до керівника музично-інструментального колективу.
14. Зміст організаційної роботи керівника аматорського музично-інструментального колективу.
15. Народно-інструментальні колективи в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.
16. Зміст професійної діяльності керівника аматорського оркестру.
17. Особливості колективно-інструментального музикування учнів старшої школи.
18. Специфіка організації інструментальних ансамблів у початковій школі.
19. Виховне значення аматорського музикування студентів вищих навчальних закладів.
20. Оркестровий репертуар як засіб художньо-естетичного виховання студентської молоді.

ВІІ. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Розподіл балів, що присвоюються студентові упродовж вивчення спецкурсу «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу»

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Відвідування лекцій	1	12	12
2	Відвідування практичних занять	1	12	12
3	Робота на практичному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії та ін.)	10	12	120
4	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5	10	50
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50
6	Виконання ІНДЗ (написання реферату)	30	1	30
	Усього без урахування коефіцієнта – (коефіцієнт – 2,74)			274 бали

Максимальна кількість підсумкових балів становить:

– **274 бали** за період роботи до заліку, що прирівнюється до **100 балів** з урахуванням коефіцієнта (2,74).

Максимальний рейтинговий показник – 100 балів.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Основи професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та

європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці, де зазначено загальні критерії оцінювання успішності студентів.

Кожний модуль включає бали за відвідування занять, поточну роботу на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- усного контролю (індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК);
- письмового контролю (модульне письмове опитування, перевірка реферату);
- самоконтролю (самоаналіз, самооцінка та самокоригування студентом своїх музично-виконавських і педагогічних дій).

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90 – 100	«Відмінно»	А	«Відмінно» ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, уміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної і додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань і вмінь.
82 – 89	«Добре»	В	«Добре» ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної і додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення й оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
75 – 81	«Добре»	С	«Добре» (в загальному вірне виконання навчальних завдань з певною кількістю суттєвих помилок).

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- *словесний* (викладення основних положень, пов'язаних із професійною діяльністю керівника музично-інструментального колективу);
- *ілюстративний* (застосування викладачем елементів показу окремих методів і прийомів роботи з оркестром чи ансамблем);
- *ілюстративно-словесний* (поєднання викладачем пояснень з ілюстрацією музично-виконавських і методичних прийомів);
- *репродуктивний* (відтворення студентами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- *репродуктивно-варіативний* (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- *креативний, творчий* (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації оркестрових і ансамблевих творів; застосування елементів аранжування та композиції; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичок педагогічної імпровізації);
- *проблемно-пошуковий* (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- *педагогічне проектування* (створення власного проекту роботи над музичним твором із застосуванням інноваційних технологій; підготовка ІНДЗ з обраної теми);
- *педагогічне моделювання* (імітація в навчальному процесі педагогічних ситуацій і професійної діяльності керівника музично-інструментального колективу);
- *педагогічний аналіз* (формування педагогічного мислення студентів у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій та діяльності інших студентів);
- *інтеграції* (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення музично-виконавських і педагогічних завдань).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦКУРСУ:

- навчально-методичні посібники й монографії: [7; 8];
- нотний матеріал для проведення практичних занять;
- наочність (схеми: структура діяльності керівника музично-інструментального колективу; компетентнісна модель керівника музично-інструментального колективу; розміщення інструментів в оркестрах та інструментальних ансамблях; відеозаписи репетицій і концертних виступів провідних музично-інструментальних колективів).

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Афанасьев С. Л. Руководство фольклорно-инструментальным ансамблем : учеб. пособие [для вузов искусств и культуры] / С. Л. Афанасьев ; Кемеровская гос. академия культуры и искусств. – Кемерово, 2000. – 88 с.
2. Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов / В. Воеводин. – Донецк, 2003. – 142 с.
3. Гинзбург Л. Дирижерское исполнительство. Практика. История. Эстетика / Л. Гинзбург. – М. : Музыка, 1975. – 629 с.
4. Гуральник М. Л. Організація та керівництво народно-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник / М. Л. Гуральник. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. – Ч. I. – 128 с.
5. Ильченко О. О. Художні основи аматорського народно-оркестрового виконавства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора мистецтвознавства : спец. 17.00.03 „Музичне мистецтво” / Олександр Олександрович Ильченко ; Нац. муз. академія України ім. П. Чайковського. – К., 1996. – 60 с.
6. Плетніченко В. І. Підготовка студента-музиканта до керування духовим оркестром / В. І. Плетніченко. – Мелітополь : Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2007. – 96 с.
7. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т. М. Пляченко ; [Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. – 232 с.
8. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями : [монографія] / Т. М. Пляченко. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2010. – 428 с.
9. Польская И. И. Камерный ансамбль: теоретико-культурологические аспекты : дис. на соискание учёной степени доктора искусствоведения : спец. 17.00.03 „Музыкальное искусство” / Ирина Ильинична Польская ; Харьк. гос. академия культуры. – Харьков, 2003. – 435 с.
10. Ражников В. Г. Психология творческого процесса дирижера : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. психол. наук : спец. 21960 „Общая психология” / Владимир Григорьевич Ражников ; НИИ общей и педагогической психологии АПН СССР. – М., 1973. – 18 с.
11. Рогаль-Левицкий Д. Современный оркестр : [в 4 т.] / Дмитрий Рогаль-Левицкий. – М. : Госмузиздат, 1953 – 1956: Т. 1. – 1953. – 481 с.; Т. 2. – 1953. – 447 с.; Т. 3. – 1956. – 356 с.; Т. 4. – 1956. – 315 с.
12. Сидельников Л. Отечественное симфоническое исполнительство: проблемы и история / Л. Сидельников // Музыкальное исполнительство и современность : сб. статей [сост. М. А. Смирнов]. – М. : Музыка, 1988. – С. 87 – 127.
13. Сондецкис С. Из опыта работы со школьным оркестром / С. Сондецкис // Музыкальное воспитание в СССР [сост. и ред. Л. А. Баренбойм]. – М. : Сов. композитор, 1985. – Вып. 2. – С. 130 – 178.
14. Терлецький М. Методика роботи з духовим оркестром : навч. посібник / Микола Терлецький. – Рівне : Перспектива, 2000. – 156 с.
15. Филипчук М. Основи методики роботи з естрадним оркестром : навч.-метод. посібник / М. Филипчук – Острог ; Рівне, 2008. – 184 с.
16. Шеметов П. Ф. Школа концертно-дирижёрского искусства / П. Ф. Шеметов. – Харьков : „Лівий берег”, 2004. – 302 с.
17. Юцевич Ю. Є. Музыка : словник-довідник / Ю. Є. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.

Додаткова:

18. Агафонников Н. Симфоническая партитура / Н. Агафонников. – Л., 1981. – 196 с.
19. Анисимов Б. Практическое пособие по инструментовке для духового оркестра / Б. Анисимов. – Л. : Музыка, 1979. – 272 с.
20. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки : кн. для учителя / Л. Г. Арчажникова. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.

21. Арчажникова Л. Г. Структура профессиональной деятельности учителя музыки / Л. Г. Арчажникова // Подготовка учителя музыки к профессиональной деятельности в школе : межвуз. сб. науч. тр. – Ярославль : ЯГПИ, 1985. – С. 5 – 17.
22. Асмолов А. Г. Деятельность и установка / А. Г. Асмолов. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1979. – 150 с.
23. Банщиков Г. Законы функциональной инструментровки : учеб. пособие / Г. Банщиков. – СПб. : Композитор, 1999. – 240 с.
24. Барановська І. Г. Методичні засади художньо-творчої самореалізації підлітків в умовах діяльності ансамблю народної музики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія та методика навчання музики і музичного виховання” / Ірина Георгіївна Барановська ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 20 с.
25. Барсова І. Книга про оркестр / І. Барсова. – К. : Муз. Україна, 1981. – 174 с.
26. Берлиоз Г. Большой трактат о современной инструментровке и оркестровке : [в 2 т.] / Гектор Берлиоз (с дополнениями Р. Штрауса) ; [пер., ред., вступ. статья и комментарии С. Горчакова]. – М. : Музыка, 1972. Т. 1. – 1972. – 308 с.; Т. 2. – 1972. – 530 с.
27. Благодатов Г. И. История симфонического оркестра / Г. И. Благодатов. – Ленинград : ЛГИТМИК, 1969. – 312 с.
28. Богонос П. Л. Дидактичні основи колективного народно-інструментального музикування підлітків у процесі аматорської діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Методика навчання музики та музичного виховання” / Петро Леонтійович Богонос ; Київ. ін-т культури. – К., 1994. – 26 с.
29. Болгарский А. Г. Формирование интереса подростков к народной музыке через их участие в вокально-инструментальном ансамбле / А. Г. Болгарский // Музыкальное воспитание в школе : сб. статей [сост. О. Апраксина]. – М. : Музыка, 1985. – Вып. 16. – С. 55 – 59.
30. Большаков А. И. Организация и руководство оркестром народных инструментов : учеб. пособие [для слушателей фак. обществ. профессий высш. учеб. заведений] / А. И. Большаков. – К., 1969. – 148 с.
31. Браніцька Т. Р. Методичні засади формування інтересу до народно-інструментального виконавства молодших школярів у позаурочний час : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія та методика навчання музики і музичного виховання” / Тетяна Ромуальдівна Браніцька ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2005. – 19 с.
32. Браславский Д. Аранжировка для эстрадных ансамблей и оркестров / Д. Браславский. – М. : Музыка, 1974. – 391 с.
33. Брылин Б. А. Вокально-инструментальные ансамбли школьников : кн. для учителя / Б. А. Брылин. – М. : Просвещение, 1990. – 109 с.
34. Вагнер Р. О дирижировании / Р. Вагнер // Дирижерское исполнительство. – М. : Музыка, 1975. – С. 83 – 139.
35. Вейнгартнер Ф. О дирижировании: дирижёр / Ф. Вейнгартнер // Дирижерское исполнительство. – М. : Музыка, 1975. – С. 165 – 193.
36. Веприк А. Трактовка інструментів оркестра / А. Веприк. – М. : Музгиз, 1961. – 303 с.
37. Ветлугина Н. А. Детский оркестр / Н. А. Ветлугина. – М. : Просвещение, 1976. – 170 с.
38. Вихарев М. П. Инструментовка для духового оркестра : учеб. пособие [в 2 ч.] / М. П. Вихарев, А. П. Котенко ; Московский гос. ин-т культуры. – М., 1991 – 1992. Ч. I : Инструментоведение. – 1991. – 92 с.; Ч. 2 : Инструментовка. – 1992. – 125 с.
39. Гайдамович Т. А. Инструментальные ансамбли / Т. А. Гайдамович. – [изд. 2-е]. – М. : Музгиз, 1963. – 54 с.
40. Гаранян Г. Аранжировка для эстрадных инструментальных и вокально-инструментальных ансамблей / Георгий Гаранян. – М. : Музыка, 1983. – 238 с.
41. Гертович Р. Оркестр в детской музыкальной школе: вопросы организации и руководства / Р. Гертович // Вопросы музыкальной педагогики : сб. статей [сост. В. И. Руденко]. – М. : Музыка, 1986. – Вып. 7. – С. 152 – 160.
42. Гинзбург Л. Избранное. Дирижёры и оркестры: вопросы теории и практики дирижирования / Л. Гинзбург. – М. : Сов. композитор, 1981. – 304 с.
43. Гинзбург Л. С. О работе над музыкальным произведением / Л. С. Гинзбург. – [4-е изд., доп.]. – М. : Музыка, 1981. – 143 с.
44. Гинзбург С. Л. Что надо знать о симфоническом оркестре / С. Л. Гинзбург. – [4-е изд.]. – Л. : Музыка, 1967. – 48 с.
45. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
46. Готсдинер А. Л. Подготовка учащихся к концертным выступлениям: к вопросу об эстрадном волнении / А. Л. Готсдинер // Методические записки по вопросам музыкального образования : сб. статей. – М. : Музыка, 1991. – Вып. 3. – С. 182 – 192.

47. Григор'єв Г. М. Робота диригента з духовим оркестром : посібник метод. рекомендацій / Г. М. Григор'єв ; Головне управління культури, мистецтва та охорони культурної спадщини України, Київ. міськ. центр народної творчості та культурологічних досліджень. – К., 2004. – 213 с.
48. Григорян А. Г. Заметки преподавателя квартетного класса / А. Г. Григорян // Камерный ансамбль: педагогика и исполнительство [под ред. К. Х. Аджемова]. – М. : Музыка, 1979. – С. 124 – 135.
49. Грищенко В. І. Методика організації та роботи підліткового класичного ансамблю гітаристів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія та методика навчання музики і музичного виховання” / Валентина Іванівна Грищенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 23 с.
50. Гуцал В. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів / В. Гуцал. – К. : Муз. Україна, 1988. – 80 с.
51. Давидян Р. Психологические аспекты квартетного музицирования / Р. Давидян // Музыкальное исполнительство и современность : сб. статей [сост. М. А. Смирнов]. – М. : Музыка, 1988. – Вып. 1. – С. 128 – 155.
52. Давидян Р. Р. Квартетное искусство: проблемы исполнительства и педагогики : учеб. пособие [для муз. вузов] / Р. Р. Давидян. – М. : Музыка, 1984. – 269 с.
53. Дейнега В. М. Перекладення як процес переосмислення засобів оркестрової виразності : дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 „Музичне мистецтво” / Володимир Миколайович Дейнега ; Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського. – К., 2006. – 255 с.
54. Дика Н. О. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні: творчість і виконавство (1960 – 1980 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 „Музичне мистецтво” / Ніна Орестівна Дика ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – К., 2001. – 19 с.
55. Дряпика В. И. Как организовать школьный духовой оркестр : метод. рекомендации [для студентов муз.-пед. факультета и руководителей школьных духовых оркестров] / В. И. Дряпика. – Кировоград : КГПИ им. А. С. Пушкина, 1980. – 42 с.
56. Ержемский Г. Л. Психология дирижирования: некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом / Г. Л. Ержемский. – М. : Музыка, 1988. – 187 с.
57. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 „Теорія та історія культури” / Наталія Борисівна Жайворонок ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2006. – 22 с.
58. Загальна психологія : навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
59. Иванов-Радкевич А. П. О воспитании дирижёра / А. П. Иванов-Радкевич. – М. : Музыка, 1973. – 78 с.
60. Ильченко А. А. Повышение эффективности обучения студентов музыкально-педагогических факультетов пединститутов в оркестровом классе : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теория и история педагогики” / Александр Александрович Ильченко ; Киев. гос. пед. ин-т им. А. М. Горького. – К., 1980. – 22 с.
61. Інструментовка дитячого оркестра / сост. И. Г. Лаптев // Программы педагогических институтов [для специальности № 2119 „Музыка”]. – М. : Просвещение, 1987. – Сб. 15. – С. 105 – 122.
62. Інструментовка для духового оркестра : учеб. пособие [для муз. училищ и вузов, ин-тов искусств и культуры] / С. П. Горчаков, Н. А. Зудин, Е. П. Макаров и др. ; ред.-сост. Б. Т. Кожевников. – М. : Музыка, 1978. – 277 с.
63. Каган М. С. Музыка в мире искусства / М. С. Каган. – СПб. : Союз, 1996. – 232 с.
64. Канерштейн М. М. Вопросы дирижирования : учеб. пособие [для музыкальных вузов] / М. М. Канерштейн. – М. : Музыка, 1972. – 253 с.
65. Каргин А. С. Воспитательная работа в самодеятельном художественном коллективе / А. С. Каргин. – М. : Просвещение, 1984. – 224 с.
66. Клас ансамблю : програма курсу / уклад. А. В. Гладких ; Харків. держ. академія культури. – Х. : ХДАК, 2003. – 14 с.
67. Клебанов Д. Искусство инструментовки / Д. Клебанов. – К., 1972. – 219 с.

68. Клименко Ж. А. Робота над основними навичками ансамблевого виконання : метод. рек. з предмету „Ансамблевий клас” [для студ. спец. „Музична педагогіка і виховання”] / Ж. А. Клименко. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – 15 с.
69. Козырь А. В. Формирование стиля педагогического руководства хоровым коллективом (на материале муз.-пед. факультетов пед. университетов) : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теория и история педагогики” / Алла Владимировна Козырь ; Киев. гос. пед. ин-т им. А. М. Горького. – К., 1987. – 22 с.
70. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування / Микола Філаретович Колесса. – Київ : Музична Україна, 1973. – 197 с.
71. Комаренко В. А. Український оркестр народних інструментів / В. А. Комаренко. – К. : Рад. школа, 1966. – 195 с.
72. Кофман Р. Виховання диригента: психологічні особливості / Р. Кофман. – К. : Муз. Україна, 1986. – 40 с.
73. Кузнецов В. Г. Работа с самостоятельными эстрадными оркестрами и ансамблями / В. Г. Кузнецов. – М. : Музыка, 1986. – 148 с.
74. Кучерук В. Ф. Оркестровий клас : навч. робоча прогр. для підготовки студ. за освіт.-кваліфікац. рівнем „магістр” / В. Ф. Кучерук ; Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. Ін-т мистецтв. Кафедра муз. інструментів. – Луцьк : РВВ „Вежа” ВДУ ім. Л. Українки, 2005. – 8 с.
75. Лабунець В. М. Педагогічне забезпечення творчої активності молодших школярів у процесі колективного народно-інструментального музикування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теорія та історія педагогіки” / Віктор Миколайович Лабунець ; Укр. держ. пед. ін.-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1993. – 23 с.
76. Лазер А. Современный дирижер / А. Лазер // Дирижерское исполнительство. – М. : Музыка, 1975. – С. 194 – 202.
77. Лаптев И. Г. Детский оркестр в начальной школе : кн. для учителя / И. Г. Лаптев. – М. : Гуманитарный издательский центр «Владос», 2001. – 176 с.
78. Лапченко В. Інструментальні ансамблі в початкових класах : метод. посібник / В. Лапченко ; за ред. М. Т. Лисенка. – К. : Музична Україна, 1969. – 151 с.
79. Лапченко В. Методичні рекомендації до курсу „Дидактичні, організаційні та методичні основи роботи з дитячим українським народно-інструментальним ансамблем” / В. Лапченко. – К., 1992. – 41 с.
80. Лебедев В. К. Використання народних музичних інструментів у загальноосвітній школі : навч. метод. посібник зі спеціальності „Музична педагогіка та виховання” [для студентів музично-педагогічних факультетів та вчителів музики] / В. К. Лебедев. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 112 с.
81. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – [2-е изд.]. – М. : Политиздат, 1977. – 304 с.
82. Леонтьев А. Н. Общее понятие о деятельности / А. Н. Леонтьев // Хрестоматия по психологии : учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов] / сост. В. В. Мироненко ; под. ред. А. В. Петровского. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Просвещение, 1987. – С. 93 – 100.
83. Лошков Ю. Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні : [монографія] / Юрій Лошков. – Х. : ХДАК, 2007. – 228 с.
84. Луценко В. В. Аранжування на комп'ютері як засіб розвитку творчої активності майбутнього вчителя музики / В. В. Луценко // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2003. – № 13. – С. 76 – 78.
85. Макаренко Г. Г. Творчість диригента в контексті інтегративного підходу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора мистецтвознавства : спец. 17.00.01 „Історія та теорія культури” / Герман Георгійович Макаренко ; Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2006. – 34 с.
86. Максименко С. Д. Загальна психологія : підручник / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук та ін. ; за заг. ред. С. Д. Максименка. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця : Нова Книга, 2004. – 704 с.
87. Малько Н. А. Основы техники дирижирования / Н. А. Малько. – Л. : Музыка, 1964. – 217 с.
88. Маринін І. Г. Формування готовності майбутнього вчителя музики до керівництва шкільним народно-інструментальним колективом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Методика навчання музики і музичного виховання” / Іван Григорович Маринін ; Укр. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1995. – 24 с.

89. Мордкович Л. Детский музыкальный коллектив: некоторые аспекты работы (на примере ансамбля скрипачей) / Л. Мордкович // Вопросы музыкальной педагогики : сб. статей [сост. В. И. Руденко]. – М. : Музыка, 1986. – Вып. 7. – С. 136 – 152.
90. Мусин И. Техника дирижирования / И. Мусин. – Л. : Музыка, 1966. – 351 с.
91. Муха А. І. Симфонічний оркестр і його інструменти / А. І. Муха. – К. : Музична Україна, 1967. – 52 с.
92. Мюнш Ш. Я – дирижер / Ш. Мюнш. – М. : Музыка, 1982. – 62 с.
93. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : підручник / П. А. М'ясоїд. – К. : Вища шк., 1998. – 479 с.
94. Нежинский О. М. Детский духовой оркестр / Олег Михайлович Нежинский. – М. : Музыка, 1989. – 128 с.
95. Никитюк С. Н. Воспитание музыкальных интересов у подростков в процессе инструментального музицирования : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теория и история педагогики” / Степан Никифорович Никитюк ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1989. – 17 с.
96. Олексюк О. Н. Формирование нравственно-эстетического опыта студентов вузов культуры в художественно-творческих коллективах : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теория и история педагогики” / Ольга Николаевна Олексюк ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1988. – 15 с.
97. Ольхов К. А. Теоретические основы дирижёрской техники / К. А. Ольхов. – Л. : Музыка, 1984. – 160 с.
98. Оркестр в классе : песни и пьесы для оркестра детских музыкальных инструментов / сост. И. Лаптев. – М. : Музыка, 1980. – 44 с.
99. Оркестр народної музики : програма навчального курсу [для студ. мистецького факультету пед. ун-ту. Спец.: „Музичне мистецтво”. Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр (за вимогами кредитно-модульної системи)] / уклад. Т. М. Пляченко, Г. Л. Бродський. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. – 36 с.
100. Оркестровий клас (камерний оркестр) : програма навч. курсу [для студ. мистецького фак. пед. ун-ту. Спеціальність: „Музична педагогіка і виховання”. Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр (за вимогами кредитно-модульної системи)] / уклад. Т. М. Пляченко. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 36 с.
101. Орлов В. Ф. Формирование эстетической культуры учащихся старших классов и профтехучилищ средствами художественной самодеятельности : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теория и история педагогики” / Валерий Фёдорович Орлов ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1983. – 23 с.
102. Основи диригування : робоча навч. прогр. [для студ. напряму 6.020204 „Музичне мистецтво” освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”] / уклад. П. Й. Шиманський, Н. П. Кучерук ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Ін-т мистецтв. Кафедра музичних інструментів. – Луцьк : Вежа, 2007. – 17 с.
103. Откидач В. М. Становлення оркестрового виконавства в Україні (в контексті розвитку національної художньої культури) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 „Теорія та історія культури” / Володимир Миколайович Откидач ; Харк. держ. ін-т культури. – Харків, 1997. – 19 с.
104. Платонов К. К. О знаниях, навыках и умениях / К. К. Платонов // Сов. педагогика. – 1963. – № 11. – С. 98 – 103.
105. Платонов К. К. Структура и развитие личности / К. К. Платонов. – М. : Наука, 1986. – 256 с.
106. Пляченко Т. М. Колективна діяльність в умовах камерно-оркестрового виконавства / Т. М. Пляченко // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. – Вип. 74. – С. 98 – 102.
107. Пляченко Т. М. Музично-інструментальний колектив як соціально-педагогічний феномен / Т. М. Пляченко // Молодь і ринок : щомісячний науково-педагогічний журнал. – Дрогобич : ДДПУ імені Івана Франка, 2010. – № 4 (63). – С. 105 – 109.
108. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики в оркестровому класі за вимогами кредитно-модульної системи / Т. М. Пляченко // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. Спец. випуск: „Мистецько-педагогічна освіта – 2007” [ред. кол. : В. К. Буряк (гол. ред.) та ін.]. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2007. – № 18. – Ч. 2. – С. 24 – 35.

109. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до формування репертуару учнівських музично-інструментальних колективів / Т. М. Пляченко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2010. – № 7 (194), квітень 2010. – С. 95 – 100.
110. Пляченко Т. М. Учнівські музично-інструментальні колективи в системі загальної та спеціальної мистецької освіти / Т. М. Пляченко // Теоретичні та практичні питання культурології : зб. наук. статей. – Мелітополь : Видавництво „Сана”, 2009. – Вип. XXVI. – Ч. II. – С. 63 – 68.
111. Рубинштейн С. Л. Направленность личности / С. Л. Рубинштейн // Хрестоматия по психологии : учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов] / сост. В. В. Мироненко ; под. ред. А. В. Петровского. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Просвещение, 1987. – С. 152 – 154.
112. Савин В. В. О воспитании навыков самостоятельной подготовки к репетиционному периоду производственной практики студентов / В. В. Савин // Развитие творческих способностей студентов в процессе изучения дисциплин оркестрового цикла : сб. науч. трудов ЛГИК им. Н. К. Крупской ; [ред. кол. Е. Я. Зазерский и др.]. – Л. : ЛГИК, 1985. – Т. 99. – С. 81 – 91.
113. Свирская С. Опыт работы в классе скрипичного ансамбля / С. Свирская // Вопросы музыкальной педагогики : сб. статей [ред.-сост. В. И. Руденко]. – М. : Музыка, 1980. – Вып. 2. – С. 137 – 154.
114. Сохор А. Н. Музыка как вид искусства // А. Н. Сохор. Вопросы социологии и эстетики музыки : статьи и исследования [в 3 т.] / ред.-сост. М. Арановский. – Л. : Сов. композитор, 1981. – Т. 2. – С. 111 – 293.
115. Соціолого-педагогічний словник / уклад. С. У. Гончаренко, В. В. Радул та ін. ; за ред. В. В. Радула. – К. : «ЕксОб», 2004 – 304 с.
116. Тельчарова Р. А. Структура музыкальной деятельности и предпосылки её оптимизации в процессе подготовки учителя музыки / Р. А. Тельчарова // Музыкальная культура и личность. – Владимир : ВГПИ, 1987. – С. 5 – 7.
117. Ткаченко Г. И. О воздействии дирижера на исполнительский коллектив / Г. И. Ткаченко // Теория и история музыкального исполнительства : сб. науч. тр. [отв. ред. Л. С. Неболюбова]. – К. : Киев. гос. консерватория им. П. И. Чайковского, 1989. – С. 115 – 121.
118. Турчак С. Деякі аспекти роботи диригента в оперному театрі / С. Турчак // Питання диригентської майстерності [упоряд. М. Канерштейн]. – К. : Муз. Україна, 1980. – С. 106 – 119.
119. Турчанинова Г. Организация работы скрипичного ансамбля / Г. Турчанинова // Вопросы музыкальной педагогики : сб. статей [ред.-сост. В. И. Руденко]. – М. : Музыка, 1980. – Вып. 2. – С. 155 – 158.
120. Узнадзе Д. Н. Общее учение об установке / Д. Н. Узнадзе // Хрестоматия по психологии : учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов] / сост. В. В. Мироненко ; под. ред. А. В. Петровского. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Просвещение, 1987. – С. 101 – 108.
121. Федоришин В. І. Формування виконавської майстерності студентів музично-педагогічних факультетів у процесі колективного музикування : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія та методика навчання музики і музичного виховання” / Василь Іллєч Федоришин ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – 202 с.
122. Філософія : підручник [для вищої школи] / за заг. ред. В. Г. Кременя, М. І. Горлача. – Х. : Прапор, 2004. – 736 с.
123. Філософський словник соціальних термінів / за заг. ред. В. П. Андрущенка. – [вид. 3-є, доп.]. – Київ ; Харків : «Р.И.Ф.», 2005. – 672 с.
124. Чулаки М. И. Инструменты симфонического оркестра / М. И. Чулаки. – [изд. 2-е, перераб.]. – М. : Музгиз, 1962. – 184 с.
125. Шевченко М. Специфіка роботи з мішаною капелою бандуристів / М. Шевченко // Проблеми педагогіки мистецтва. Серія: Кобзарське мистецтво : зб. статей. – Ялта : РВВ РВНЗ КГК, 2007. – Вип. 2. – С. 132 – 142.